

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АВТОСТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Гориславець П. А.

Національний університет "Львівська політехніка"

Вітчизняний страховий ринок в умовах фінансової кризи зазнав погіршення основних показників розвитку. Фінансова криза другої половини 2008 – 2009 рр. значно вплинула на кількісні показники страхового ринку та діяльність страховиків, за результатами 2010 р. страховий ринок ще не відновився до рівня докризових показників.

В Україні автостраховання, фактично, представлено такими видами: страхування власне автомобіля (КАСКО) (проводиться у добровільній формі); обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів (ОСЦПВ). За оцінкою фахівців, поліс КАСКО в Україні має не більше 15-20% автовласників, що робить цей ринок досить привабливим для страховиків. У 2009-2010 рр. вітчизняні страховики переживали не найкращі часи, що сприяло нарощенню конкурентних переваг дочірніми компаніями міжнародних страхових груп. Іноземні інвестори продовжували експансію на українському класичному ринку страхування, левову частку якого займає авто-КАСКО та обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів (ОСЦПВ). У 2009 році серед першої десятки авто-страховиків за обсягом виплат, вісім належать нерезидентам [1].

Автотранспортне страхування в Україні неповною мірою реалізує свій потенціал, незважаючи на деякі позитивні тенденції зростання кількісних показників, інституційні та функціональні характеристики вітчизняного ринку автотранспортного страхування в цілому не відповідають реальним потребам держави та європейським стандартам. Основними проблемами сучасного ринку автотранспортного страхування України є зменшення попиту на послуги автостраховання з боку потенційних страхувальників; зростання виплат страхових сум та підвищення збитковості; відсутність якісної статистичної інформації в страховому секторі; недосконалість законодавчого регулювання у сфері автостраховання; низький рівень послуг, що надаються окремими страховиками та наявність випадків шахраювання [2, с. 49-50].

Основні показники ринку автостраховання за 2009 – 2010 рр. наведені у таблиці.

Таблиця

Динаміка основних показників автостраховання у 2009 – 2010 рр.*

Показник / Вид страхування	Валові страхові премії		Валові страхові виплати		Рівень валових страхових виплат		Темпи приросту	
	2009	2010	2009	2010	Станом на 31.12.09	Станом на 31.12.10	Валові страхові премії	Валові страхові виплати
	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	%	%	2010/ 2009	
КАСКО	3887,9	3660,7	2487,0	1776,2	64,0	48,5	-5,8%	-28,6%
ОСЦПВ	1430,9	1776,3	568,3	759,0	39,7	42,7	24,1%	33,6%
"Зелена картка"	252,9	285,2	71,3	90,7	28,2	31,8	12,8%	27,2%
Всього	5571,7	5722,2	3126,6	2625,9	56,1	45,9	2,7%	-16,0%

*Джерело: <http://www.dfp.gov.ua/fileadmin/downloads/smi/OGLYAD2010.pdf>

Станом на 31.12.10 обсяг валових страхових премій з автостраховання зріс на 2,7%, а обсяг валових страхових виплат скоротився на 16%. При цьому частка валових страхових премій та валових страхових виплат ОСЦПВ в автострахованні становить 31,0% та 28,9% відповідно. Надходження валових премій при страхуванні КАСКО за 12 місяців 2010 року

скоротилися на 5,8% у порівнянні з аналогічним періодом 2009 року, при ОСЦПВ обсяг валових страхових премій збільшився на 24,1%, що пов'язують передусім з подорожчанням полісів обов'язкового страхування транспортних засобів. Обсяг валових виплат при страхуванні КАСКО за 2010 рік зменшився на 28,6%, а розмір валових виплат при страхуванні ОСЦПВ зріс на 33,6% у порівнянні з попереднім роком. [3].

Для страхувальників основними проблемами є: невпевненість у якісному страховому продукті, адекватних страхових тарифах та захисті держави від недобросовісних страховиків; можливості затягування виплат, що може тривати від трьох місяців до півтора року або відмови від виплат з огляду на порушення умов договору, про які клієнт вперше дізнається уже після настання випадку; заниження суми виплат через експертів-оцінювачів, які нараховують "потрібний" знос на авто, або ж надмірно здешевлюють вартість необхідного ремонту [1]. Критеріями надійності страховика з точки зору страхувальника повинні бути [4]: «мультипродуктовість» компанії; якість джерел фінансування її діяльності (зокрема, наявність іноземних інвесторів); юридичний аспект (зміст договору страхування, адекватність страхового тарифу); рівень і якість перестраховування; кваліфікація персоналу компанії; історія роботи компанії на ринку; публічність компанії. Для страховиків основними проблемами є: залучення нових клієнтів в умовах ускладнення співпраці з комерційними банками; зростання витрат на врегулювання справ та страхові виплати по КАСКО та ОСЦПВ, які до того ж є вищими у порівнянні з іншими видами страхування (ці витрати, як правило, окуповуються за рахунок перехресних продаж супутніх страхових продуктів в рамках великої клієнтської бази); прояви шахрайства з боку страхувальників. Експерти відзначають [1], що намітились позитивні тенденції щодо зниження рівня збитковості автострахування внаслідок суттєвого зниження кількості ДТП та загиблих в аваріях, пов'язуючи це з підвищенням штрафів за порушення правил дорожнього руху на початку економічної кризи.

Дослідження показало, що для успішного розвитку автострахування в Україні необхідно: 1. Виробити єдині стандарти проведення КАСКО, активізувати роботи щодо залучення нових страхувальників, використовуючи нові сучасні канали збуту; 2. Переглянути підходи до врегулювання збитків для усунення негативного ставлення до автострахування [5], удосконалити функціонування європротоколу; 3. Унеможливити прояви демпінгу на страховому ринку України, що вимагатиме участі держави. 4. Стимулювати розвиток добровільного страхування відповідальності власників транспортних засобів як додаткового захисту до полісу ОСЦПВ.

1. *Автострахування-2010: криза прозорості [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/publications/2010/05/11/234965/>.*
2. *Сіліна Г.С. Ринок автострахування України: стан, проблеми розвитку та шляхи їх розв'язання в сучасних умовах / Г.С.Сіліна // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка», 2010. - Вип. 4(3). – с. 49-53.*
3. *Звіт Держфінпослуг про стан страхового ринку України у 2010 р.: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/fileadmin/downloads/smi/OGLYAD2010>.*
4. *Критерии надёжности страховой компании [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.prostrah.com/ukr/articles/all/150/>.*
5. *Загребной В. Чтобы поднять доверие граждан к автострахованию необходимо пересмотреть подходы к урегулированию / Вадим Загребной / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://forinsurer.com/public/11/11/17/4416>.*